

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Discursus Prædicabiles, Sive Viridarium Sacrarum
Concionum**

Paoletti, Agostino

Coloniae, 1677

Pars Prima.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55660](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55660)

flantia designantur: & Jordanus à Saxonia, per la-
teron velle intelligitur: omni occupatio corpora-
li circa terrena, impediens aivina. Per negotia-
tionem vero occupatio movetatis circa taba.
Homo guttam adeo habet pravum, ut magis
appetat bona temporalia ad corpus, quam cœ-
lestia ad animam spectantia: Sic beatus citatus,
Solent homines mundani plus sollicitari de tempo-
ralibus, & transitoriiis quam de spiritualibus, &
aeternis. Conloquitur doctrina S. Gregorii, Plus
diligimus terrena, quam spiritualibus occupamur,
id videlicet hoc dicitur, si ut spero mihi silen-
tio, & attentione favoreat.

PARS PRIMA.

P Est certissima non solum apud doctos,
sed & experientia practicata ab indoctis
voluntatem humanam non solum ferri in bo-
nam veram, vel apparens, sed & tendere in il-
lid, quod majorem rationem boni continet.
Natura hanc ordinem nostræ voluntati indidit,
quem tamen nos directè violamus. Bona cœ-
lestia sine comparatione esse meliora terrenis
lapidibus probem, nihilominus homo adeo est
cecus in eligendo, ut abhorreat cœlestia, & avi-
ditate rata terrena appetat. Res, quæ venerabi-

len Bedam suspirare fecit. *Heu nos serventissi-
mijamus in terrenis, & frigidissimi in cœlestibus,
& saniam in rebus parvis exhibemus alacritate-
m, ad majora tepidimus, terrena sine fine qua-
runtur, cœlestes divitias, & immortales honores
spera quadam dissimulatione negligimus.*

Hic etiam volens alludere S. Athetius Episc.
Anastaz dixit: *Vbi impensa lacrum inestimabile,
silencieque aternam adjfert, compressa manu pe-
cuniarum colubenas, ut nec pauci quidem oboli exci-
dant, ubi vero de sumptibus agitur, quos & pec-
cata committunt, & poena infusa, ac vel ipsum i-
gnis supplicium consequuntur, ultra opes effundunt.*

Et si ad probandum paradoxon tam verum,
quam incredibile non judicetis, sufficere doctri-
nes citatos, en auctoritatem Pontificis, cujus
doctrinam Spiritus Sanctus dictavit. Omnes
hominis facti delictores in terrenis rebus fortes sunt,
in cœlestibus vero debiles: nam pro temporali glo-
ria, quæ ad mortem dejudare appetunt & pro
superperpetua nec parvum laborem subeunt: pro
terrenis lacris, quasi libet injurias tolerant, & pro
cælesti mercede, vel tenuissimi verbi contumeliæ,

ferre recusant. Terreno judici toto etiam die
assistere fortes sunt, in oratione vero coram Deo,
vel unius hora momento laxantur.

4. David de promissione à Deo Israelitis fa-
ctâ, nempe quod eos introducturus sit in ter-
ram promissam, locum felicissimum, &
maximè delictiosum, sub metaphora lactis,
& mellis, cum exhibet: *Descendit ut liberem
eum manibus Ægyptiorum, & educam de terrâ
illâ in terram bonam, & spatiosam in terram
quæ sicut lacte & melle, terra fuit omnibus abun-
dantissima & amœnissima, habens quidquid
desiderari potest, & nihilominus dicit Psal-
mista, Pro nihilo habuerunt terram deside-
rabilem. Et illo in Ægypto degeneret sub durâ
servitute, & non nisi fici, & fame torque-
rentur, tamen magis affici Ægypto videbantur.*

Exod. c. 3.

Psal. 105.

Ab his forsitan homines didicerunt, ut potius eli-
gant hanc terram Babiloniam, quam cœlestem
Jerusalem, locum revera promissionis, ubi Deus
expectat, ut nos immarcescibilibus bonis æ-
ternæ beatitudinis glorificet, & tamen optime
dici potest, *Pro nihilo habuerunt terram deside-
rabilem, & ut declarat Incognitus, David in-
tendit reprehendere eos, qui pro nihilo reputant
terram viventium, per ipsam terram promissio-
nis figuram.*

Incognit.
in Ps. 109

O malam politiam mundanorum, qui lutum
gemmas, & gemmas lutum aestimant. Huic
cum sit terrefactus, toto affectu adherent, has, quia
sunt bona cœlestia, nec oculo dignantur.

5. Gratiôsâ metaphora id confirmavit Vates
regius, *Super flumina Babilonis illic sedimus, &
strevimus dum recordaremur tui Sion. Per has
aquas fluminis Babilonici intelligi bona tempo-
ralia affirmat Cardinal. Bellarm. Flumina
Babilonice sicut bona temporalia hujus mundi, qui-
bus qui affixi sunt per desiderium, cum istis aquis
volvuntur in præceps, donec ad abyssum magni
maris aternam puniendi præcipitentur. Et S. P.
Augustinus; Flumina Babilonis sunt omnia,
quæ hic amantur, & transeunt.*

Psal. 136.

Bellar. in
Psal. 136.

D. P. Aug.
ib. f. 518.
col. 3. 4. E.

Et alibi loquens de affectu nostro erga bona
cœlestia dicebat: *Stantes erant pedes nostri in
atriis tuis Hierusalem, id est, interpretatur Re-
migius Antiochodensis. in amplitudine gloria
cœlestis, ubi nullus possessioni alterius angustabi-
tur, sed omnes spaciôsè, & copiosè regnum posside-
bunt.*

Psal. 121.
Remigius
Antioch.
in Bibl.
v. P. P.
1. 9. p. 2.

Hic unum dubium moveo, cur David ait ho-
minem bonis terrenis inhædere: *Illic sedimus,
& ha-*

Handwritten notes in the right margin, including the word "Babiloniam" and other illegible scribbles.

& super caelestia stare stantes erant pedes nostri? demonstrare voluit, flocci nos ducere caelestia, ac per transennam illa rantum aspicere, terrena vero nos magni aestimare, & fixe intueri. Huc videtur alluissse Incognitus dicens, *Habet Babylon suos sectatores consulesque paci temporalis, & nihil ultra spectantes.*

In cog. in Psal. 136.

D. Luc. c. 16. Vgo Chavens.

Dionys. Carv. in c. 16. D. Luc. art. 30 f. 118. Idem vidiam.

6. Chillus mundanos filios caeli comparans dicebat, *Filii huius saeculi prudentiores sunt filii lucis.* Non est verbum, quod mystico, & difficultate careat. Hugo a sancto Choro, & Dionysius Cathusianus per filios huius saeculi mundanos, per filios vero lucis iustos intelligunt. *Id est dilectores mundi: qui mundum istum pro patria amant, in terrenis hereditatem excipiant, saeculo se conformant, temporalibusque potius, quam divinis intenti sunt.*

Sed quomodo possit esse, ut mundani servis Dei sint prudentiores? Ab Aristotele probari scio, prudentiam reperiri tantum in bonis, & non in malis, ergo major prudentia in iustis dari deberet, quam in iustis. Idem Cathusianus hac verba explanat, *Prudentiores hoc est astutiores & diligentiores in acquirendis temporalibus.* Salva-rot ergo mundanos esse sollicitiores in contradi- dis terrenis, quam iustos in caelestibus bonis dicere voluit. Sed quid non agunt iusti, ut acquirant gloriam? Eremos incolunt, fonte, & cetera vescuntur, vitam ducunt austeram, cilicia portant, ad sanguinem usque se cedunt, nunc sitim, nunc famem, nunc calorem, nunc frigus libenter tolerant, noctes vigiliis, & precibus sal- lunt, & si opus sit vitam, sanguinem profunde- re sunt parati. Et adhuc possibile sit mundanos esse magis industrios, & laboriosiores, haec ter- rena acquirant, quin imo: audite Ludolphum a Saxonia, aut Eusebium Emisencum. *Prudentiores sunt illi in malo, quam isti in bono. Vix enim inveniuntur aliqui sancti, qui tantam prudentiam, & curam habeant in acquirendis aeternis, & permanentibus, quantum aspiciuntatem, & calliditatem isti habent in acquirendis bonis temporalibus, & fugitivis, pro his enim die nocteque vigilant, angustiantur, laborant, & per fraudes, rapinas, furta, proditorum, perjuriam, homicidia & his similia: has tales divitias coacer vare non cessant. Sane hoc non facerent, nisi terrena caelestibus praepo- nerent.*

Dion. ibid.

Ludol. de Sax. p. 2. c. 15. Euseb. Emis. ibi quid Al- cium in Dom. 10. post Pent. f. 230 co 3

7. Cainum primum auctorem huius pessimae politiae, hocque semen infernale ab eo in cordi- bus nostris fuisse latum credo; audite. Impius ille fratriqida, dum a Deo interrogatus, num ali-

quid sciret de fratre, respondit: *Nunquid esquis Gen. 4. fratris mei sum ego? crimen Deo occultare puta- vit. Hinc sententiam maledictionis prome- ruit, *Maledictus eris super terram.* Et cum om- nibus fructibus & bonis, quae terra producit, pri- vavit. *Quoniam operatus fueris eam, non dabit tibi fru- ctus suos.* Quod diras in se fulminatas patenter tulit credo, sed dum fructibus ab agris sibi produendis est orbatus, subito bile est inflama- tus, & cum Deo altercans rous succensus ve- luralpis venenosa recalcitrans, temere ei reple- vit. *Si ejicus me a facie terra, & a facie tua ab- scindar, quia frugibus terre ne privalli in vindic- tam, coram te hand comparebo, deinceps o- culos meos nec uniceo tui intuitu donabo, fructi occurrereto, terum vetaam ne te videam, sic patet erimus. A facie tua abscindar.* Videbo N. An hunc nebuloneam, qui tam temere & boere- spectis cum Deo contendit, placare possim. O Cain, cur ita vociferaris? ne sis ita impatens, comprime motus, animum que compone. An forsitan tibi supplicium nimis grave videtur? an forsitan divinam iustitiam nimis rigidam obque- retis? quin potius gravitas criminis teincedere deberet, ut hanc poenam patienter acceptares, speratque in Deum, qui dum bonis mundanis, & frugibus te privavit, calom, & gloriam para- dydi tibi sic daturus. Hic subintrat Philo. He- braeus, & impium Cain audaciter respondisse dicit. *Si me privas bonitate, ago tibi gratias pro caelestibus, non haec, sed illa volo, illi asti- mo: Quasi dicat, si non praebes mihi bonitate, nec caelestia quidem accipio, si non datur fructus ter- restribus, nec virtutem quidem desidero, si non ac- portiaris humana bona, divina tibi quoque be- beto.**

8. Duo genera bonorum proponit Deus Pri- mi generis sunt caelestia: *Beati pauperes spiritus, quoniam ipsorum est regnum caelorum.* Haec bona sunt maxima, sunt regnum paradysi & quid plus dici potest? *Regnum caelorum.* Facillimo ne- gottio, sine ullo labore obtineri poterit, idque per unicuique actum voluntatis. Tantum his pauper mente & ditissimus eris. Sed quando tibi haec bona caelestia donabit? an post plurimos se- lapsos annos? an tempus in tempus differet, ut illa tibi largiatur? non; sed statim, tunc hoc mo- mento. *Quoniam ipsorum est regnum caelorum.* Alud genus bonorum, nempe terretorum pa- rum utile est. *Beati mites, quoniam ipsi possidebunt terram.* Quid vilius terra? & ad illam com- sequeadam, quid factu est opus? poterit esse mi- tem,

tem, & manufactum. Si quis in re jaciatur convitia, referat illi gratias. Si quis tibi impingat alapam, e-
 jus manus bene precare, alteram ei genam por-
 rage. An tibi est animus actiones has naturae re-
 pugantes facienda? *Beati mites.* Et dato quod
 sic unus, qui animum habeat has difficulta-
 tes manifeste superandi, quando tandem ob-
 tinetur haec bona, quae nomine tenus tan-
 tum bona sunt, id nelectur. *Possederunt,* de fu-
 turo Deus id scit, forsitan post mille annos vel in
 fine mundi. Et nihilominus homo habet ju-
 stum in male affectum, ut meliora appetat, & de-
 teriora amplectatur, potius elegit magnos labo-
 res ad acquisitionem nihil quantumvis terreni.
 Potius vult aliquid frustum, quam sine diffi-
 cultate statim in possessionem regni caelestis in-
 trare. Audivisti Iulianum majorem? & tam-
 men id est verum. Nec putas me id somnare,
 nam quidam interpretes moderati, sed fide digni
 id tibi dicent. *Mavult homo mundi alium verum*
de futuro, quam regni caelestis possessionem de pra-
esenti. Hi agunt velut canis Aelopi, qui carne re-
 licta in umbra involavit. Veritatem rei relin-
 quunt, apparentia amplectuntur. O magna de-
 mentia hominum exclamabat, Ambrosius Epif-
 copus Lamocensis. *Quidem stultius, quid ve-*
cordius cogitari potest, quam umbris insipientem
in veris amittere? O magnam Iulianum ad nu-
 ptias invitatorum, dum nuptiis negotia praepo-
 nunt. *Neglexerant, & noluerunt venire.* Et
 abierunt alius in villam suam, alius ad negotia-
 tiones suas.
 9. Vehementer caustum, unde haec mala af-
 fectio, & disordo gustus humani provenit sci-
 re oportet. An reperiri possint meliora bona,
 quam caelestia? Divus Gregorius id dicat. *Qua-*
enam lingua dicere, vel quis intellectus capere,
possit illi superne civitatis, quanta sint gaudia?
Anglorum choros interesse cum beatissimis spiriti-
bus gloria Conditoris assistere, praesentem virtutum
coram deo in scriptis unum lumē videre, nullo mor-
tu meta affici, incorruptam perpetuam munere la-
taris ecclesiam ad dentur bona magis vilia, & mi-
nus substantiosa, quam terrena? hinc Divus
Bernardus in os is loquens, qui talia bona ap-
petunt a Jeba, filio Adam, genus avarum, & am-
bitiosum, quid vobis cum terrenis divitiis, & glo-
ria mundi, quae nec vera, nec vestra sunt? aurum,
& argentum nonne est terra rubra, & alba, quam
plures hominum error fecit, aut magis reputat pro-
phetiam? Nunc videte an etiam, dum dico: nu-
ptia Evangelica, & caelestes pertineat ad ani-
mae Dominicae.

mam, villam vendi, & negotia spectare ad cor-
 pus, haec eligi, illa contemni, quia magis esti-
 mantur bona corporis, quam animae. Haec non
 est mea opinio, sed veritas certissima Scripturis
 probata
 10. Hic defectus Hebraeis inseparabiliter ve-
 lut proprium quarto modo adhaeret. Cuncti pro-
 tens manus hunc populum, a dura servitute A-
 gypti liberavit, & pedibus sicis per mare rubrum
 duxit, exierunt Pharaonis submersi, aquas so-
 landae eorum sicut lapide eduxit, Regem Cha-
 naanem, Adrat ei subiecit, & tamen contra De-
 um & Moysen murmuravit. *Locutus contra De-*
um & Moysen, ait: Cur eduxisti nos de Aegypto ut
moremur in solitudine: deest panis, non sunt aquae,
anima nostra naufragat super vobis isto levissimo.
Res, quae Deo valde displicuit, & facti textus
ait. Dum ut eos puniret, ceteros serpentes immi-
sisse, qui e terra profluentes vulsum, & vitam
eorum petebant, eosque morsu inficientes occi-
debant, Misit Dominus in populum ingentes ser-
pentes, sed ille Deus, qui est magis misericors
quam justus, intuitu Moysis, hoc remedium li-
berando populo suggessit. Fac serpentem aeneum,
& pone eum pro signo, qui percussus aspexit eum,
vivet. Moyses crucem formavit, eam in terram
plantavit, & serpentem aeneum in ea suspendit,
quem eum percussus aspicerent sanabantur. Ea fi-
 gurata: veniamus ad figuratum.
 Hebraeos serpens venenosus peccati infide-
 litatis momordit, & virus oblationis supra
 eorum viscera sparsit. Deus is remedium pro-
 vidit, non serpentem venenosum, sed Christum
 gattosum in monte Calvariae in ligno crucis sus-
 pensum, ut eum oculis fidei conspiciant, & filium
 esse Dei credant. Sed illi eum inveniunt, & que cre-
 dere nolunt. Nec aliam causam assignare pos-
 sunt, nisi quia serpens aeneus pro salute cor-
 poris, Christus vero pro animae bono ordinatus
 fuit. Illum reverentur, Christo vero oblectantur,
 quia bonum corporis bono animae praefere-
 runt. *O impietatem Iudaorum, exclamabat San-*
ctus Ephraim Syrus quoniam serpentem adorant,
& Christum averfantur, & temulentiam temporum!
quoniam propter serpentem crucem colunt, & cruci-
fixum Christum non adorant. Et Cardinalis *Card.*
Marcus Viguereus subjunxit Homines qui a De-
monibus in hac solitudine & silva condensa huma-
norum affectuum per varias suggestiones peccato-
rum venenati sunt, Christi crucifixione, morteque
absolvuntur à culpa, liberantur à poena, preser-
vantur in gratia, si modo illum intueantur per fi-
dem,

Nam. c. ai

licab

D. Eph.

Card.

Marcus Viguereus
Christi l. l.
sol. 197.

dem reſtam Sed Hebræus velut infidelis non vult eum aſpicere, & Chriſtianus, tanquam ingratus non vult eum agnoscere. Hinc ſe non potuit continere Moyses, quin eos gentem abſque iudicio, & prudentia vocaret: *Gens abſque conſilio eſt, & ſine prudentia, utinam ſaperent, & intelligerent, ac noſſiſſima præviderent.* Juxta opinionem Titelmanni dicere voluit: *Gens ſtulta eſt populus iſte meus, abſque conſilio, & abſque prudentia, non ſecundum recta rationis iudicium vitæ inſtituens, neque cum prudentia debita quid agat conſiderans. populus abſque ſano iudicio eſt, non attendunt quid æquum, ac reſtum, quid decens, atque con-veniens, utinam quid ſit utile, atque expediat, ſed inconſulte, & imprudenter nimis ea eligunt, & agunt quæ ſibi ſummè inuſita ſunt, & maxime nociva.*

11. Dum Saluator ad civitatem Nazareth perveniſſet, occaſionem parandi miraculum invenit. Quidam Paralyſi graviter afflictuſ miſere in lecto, quem illi paupertas reliquerat, jacebat. Ductus fuit ad Medicum exleſtem, ut ab illo curaretur. Videt illum Saluator, greſſus figit, oculis eum intuetur, & elevans manum miraculoſam illi exiit, conſideret ſuæ virtuti quantoctius peccata ſibi condonanda, *Conſide fili, remittuntur tibi peccata tua.* Mira res, quod nemo ob tantum beneficium ei gratias agat, imò factis eum malè habeant, & verbis tanquam blaſphemum perſtringant. *Hæc blaſphemia.* Deinde manibus eum complectitur, illum erigit, pedes conſolidat, & membra & nervos ſtabilit, ac à Paralyſi ſanato jubet ut lectum ſumas, ac domum pergat, *Surge, tolle lectum tuum, & vade in domum tuam.* Aſtantes ad hoc ſecundum miraculum Deum laudaverunt, & Chriſto debitas gratias ob hoc beneficium reddiderunt: *Glorificaverunt Deum, qui dedit poteſtatem ſalem hominibus.* Hæc cor illi gratias agat ſolum ob ſecundam gratiam, & non ob primam, maxime cum dicat Dionyſius Carthufianus. *Majus eſt unam à languore peccati curare, quàm corporalem infirmitatem ſanare.* Reſpondet Joannes Epifcopus apud Divum Thomam in Catena aurea: floccipendunt remiſſionem culparum in bonum animæ reduſionem, & ideo ſe non exhibent gratias, ac ſanationem à paralyſi magis faciunt, quia corpori proficua eſt. *Glorificaverunt eum & debitas gratias reddiderunt. Audi veniam, & taces paralyticus, nec ullam rependis gratiam, quia plus corporis quàm animæ tendebat ad curam.*

12. Qui vult actiones virtuoſas, vult ad Apoſtolos, ſed qui deſiderat defectus deſiderat à Juda, quia ſi illi fuerint ſpectulum bonitatis, hic fuit ſententia vitiorum: audiamus eum circa materiâ noſtri diſcurſus: Saluator à Simone leproſo invitato, in ejuſque domo prædicavit, illic à Magdalena vas alabaſtrum unguentis pretioſis plenum unguendis ejuſ capillam ponant ſe unguenti. *Et fraſto alabaſtro effudit ſuper caput ejuſ.* Obſervavit hanc actionem Judas, & ad Apoſtolos converſus dixit. *Potuit unguentum iſtud venditari plus quàm trecentis denariis.* Tanti æſtimavit hoc unguentum. Sed N. quid egerit hic Apoſtolus, dum factis Magdalena intendit, notemus. Ex cena diſcedit, ſynagoga adit, magiſtrum venditorum, Scribas intercipit. *Quid vultis mihi dare, & ego vobis eum tradidit at illi conſtituerunt illi triginta argenteis.* Tunc hanc ſummam acceptat, & ſanguinem Chriſti triginta, unguentum vero plus quàm trecentis æſtimat. Ah unguentum diſſundebatur ob bonum coporis, ideo illud tanti fecit. *Effudit ſuper caput, unguento ungebat pedes ejuſ.* Sargua Chriſti pro animabus ſpargebat, & ſanguinem Chriſti quod flocci pendatur. *Triginta argenteis.* Id docet S. Paulus Epifcopus Nolanus, ſua epistoſa damnandus iudicio, quo triginta aureis vendidit eum, quem mulier, ut ipſe ſaxaverat, accepit. *Sed in hoc perverſus, quod ſi ſum totum æſtimans Dominum, unguentum illud cara ſumam.* O bona ſpiritualia, & cupit & zelotes quoniam in vili eſtis apud homines mundanos! ebona reputatio, & commoda temporalia in qua à ceteris reputatio, non ob rationem boni quod indubitis, ſed quia guſtus hominum ſunt depravati. *Et neglexerunt, & abierunt, alius in vilam ſum, alius ad negotiationes ſuas.*

13. Duo ſomnia myſterioſa Scipionis præſi præſi teſtamentis referunt. Unum Nabuchodonoforis, quod recenſit Daniel, aliud Pharaonis à Moſe conſcriptum. Verum in multis hæc duo ſomnia differunt, aut ego unam diſſertationem, quæ ad propoſitum meum quædam addidit. Nabuchodonofor ſtatim ſomnia vidit eſt. *Somnia ſugi ab eo.* Verum Pharaon ſomnia ad hæc tenaciter in mentis impreſſi, ut illud expellere cupiens fideliter Joſeph retulerit. *Narra- verat Pharaon, quod viderat.* Rupertus Abbas ſomnia de illa itaque gradus, cujus caput erat aureum pectus, & manus argenteæ reparaverunt ſe regnum cælorum aſſerit. *Præſigam ſomnia regni Dei.* Idcirco Nabuchodonoforis

Frane. Tithelm. in Cant. Moyſ. v. 42.

D. Mart. cap. 9.

Dionys. Carth. ibid. art. 18.

In Epist. ap. D. Th. in Cat. ibi. f. 16. col. 2. h. C.

habet obliuioni tradidit. Rerum caelestium nec memoriam habere volumus. Sed Pharaos somnias de bellis, fugibus, rebus terrenis, somnium inde obliuioni meanti impressit, & veluti res si- bi gratissimas scitio memoriæ includit. Nonne Manabechus somnium erat de regno Dei, quod omnia alia regna contritum erat. Pharaos in uero de temporalis regni sui prosperitate? quid mirum igitur si Nabuchodonosor omnino sui somnium memor, Pharaos autem suum tenaciter tenet, & expectat illius nauat? In mente enim peccatorum, terrenis opimitatis copia, alia mente reposita, calidum autem memoria facile elabatur. Jo- sephus in ualitudine graui parentis intellecta eum uincitante morem relouit. Duos igitur se- cum filios Ephraim, & Manasse duxit. Pertra- gnat domum patris, cubiculum intrat ut bo- num senem seletur, & adducens coram eo duos filios suos mandauit ut lectum adirent, & genu- flexam eum reuerententur. Sed ordinem, & mo- dum obleremus, Posuit Ephraim ad sinistram manas, Manasse uero ad dexteram. Ex signifi- catione horum nominum, & ordine genuflexendi horum adolecentium insignissimum mysterium colligimus. Cardinalis Vitalis id illustrat dicens, quod Ephraim sit idem, ac affectus, & Manasse idem quod obliuio. Et Diuus Gregorius id con- firmat, dicens: Quid namque per sinistram nisi uoluntas, quid uero per dexteram nisi perpetua caritas designatur: nuoc uideat, quid Spiritus San- ctus dicere uoluerit. Ephraim ad sinistram, hoc est affectus humanus totus est immeritus rebus terrenis. Manasse ad dexteram, hoc est homo caelestium, & spiritualium obliuiscitur. Sini- stram significat temporalia, dexteram aeterna: Duo filii in proph. duo affectus anime: uult ergo affectus humanus quod a Manasse obliuio ponatur ad dexte- ram, id est ad aeterna: Ephraim id est affectio po- natur ad sinistram, id est temporalia.

14. Qui in uandauo uellet acquisitionem spi- ritualium persuadere, idem quod Demostheni conuincit eueniret. Hic Philosophus in sena- tu de letis ad bonum reipublice spectantibus perorabat, sed surdis canebat. Quid fecit fabu- lam de illo, qui asinum emit, adduxit. Emptor, & uenditor in xitate simul iter agebant, & uter- que, ut flammam Solis tererenderent, dominium amitte perire debebat, uenditor se solum asinum, & uolam uendam uendisse dicebat, emptor etiam uolam esse emptam allegabat, per aliquod tempus litigant, neutro uolente cedere, tan- dem conueniunt, ut licet ad arbitrium deser-

rent. Demosthenes hic discursum abruptis, & seria tracta resumpit. Plures e senatoribus suc- curreunt, eumque rogant, ut discursum de umbra ad finem produceret, se libentissime au- dire uelle dectionem Tuoc Demosthenes sub- iunxit. De umbra asini audire cupitis, de Graecia salute non uultis.

16. Quoc discursus de bonis temporalibus, quæ non sunt aliud nisi umbra attentissime, & auidissime audiunt. Au fruges in agris stent bene, an mellis sit futura copiosa, an pretium frugum sit augendum, quomodo absque peri- culo amissionis, & damni ex pecuniis possit lu- crum haberi, quam sit nocivum ipsas sepelire in cistis. An sit melius illas exponere ad cen- sum uel in montibus, aut alio modo ex illa lu- crari. Hi discursus attentionem obtineat, & grati auditoribus sunt. Sed si fiat discursus spiri- tualis pro bono animæ, quomodo possit accre- scere meritum, quodnam opus sit gratius Deo, nobis esse uiuendum Christiane, rationem esse Deo reddendam, paradysum à nobis obtinen- dum si operemur bene, perendum si male, quam sit deformis anima sine gratia, quam in misero statu sit peccator, si tractetur materia se- ria in quo consistat salus animæ, parum hæc curas, siogiste non audire, distraheris, Auditores uultum amouent, terga uertunt, & tacite di- cunt. Audiemus te de hoc iterum. O miseriam maximam. De umbra asini audire cupitis, de anima salute non uultis.

17. Oblucrum temporale nulla est difficul- tas quæ non superetur, sed pro acquirendis bo- nis spiritibus quælibet actio facillima putatur impossibilis. Quanta energia hunc pessimum motem Chrysostomus perstringit? Quando pro- ponitur lacrum temporale, omnia alacriter sustine- re volumus, etiamsi quid laboriosum sit. Et ualde arum nosum est fordidum, & penam in presenti, & futuro probens: propter autem nostram salutem remissi, & superi, & dissoluti uidentur. Conserua- di, & robore iugis debet uultus Christiani, dum considerat gentiles bona tetena contem- plisse, & spiritualia magni æstimasse. Phocion ingentem summam auri ab Alexandro per Me- nillam sibi oblatam recusauit. Crates Philoso- phus Thebanus studiu Philosophiæ diuitiis præ- posuit, & octo talenta noluit. Idem fecit Philo- sofenus Melopæus teste Plutarcho Vitam ad do- mum epule uisissimam in Colonia scula hereditate natus, cum delicias, voluptates, ac indigentiam natus, cum delicias, voluptates, ac indigentiam considerasset inoleganciam. Per Deos inquit idem ibid.

D. Iosab.
Chryso.
hem. 55.

Plut. l. 1.
Apop. fol.
320. num.
321. l. B.
Idem t. 3.
de uiuand.
asura. fol.
117. l. B.

Ec s
bona

liber

bona hac haud me perdent. sed ego illa, aliisque hereditate relicta, enavigavi.

Aug. Mas. p. 1. d. 1. c. 1.

Seneca.

Plotinus depingi noluit, indecolum æstimans imaginem corporis perpetuari. De ornatu verò animæ nil cogitari. Postquam legerat doctrinam Senecæ: *Cogita in te prater animam nihil esse miserabile.* Et tamen homines nihil vilius æstimant quàm animam, & bona spiritualia ad ipsam pertinentia.

18. Vide illius nobilis palatium, quàm concinnè est intus, & extra positum. Statuæ sunt marmoreæ artificiosissimè factæ. Picturæ excellentissimæ ligneis calcatis insitæ. Conclavia aulaeis tericis, & acupictis ornata, tot sunt ibi specula, tot figuræ, tot arcæ, inaurata laquearea, solum stratum tapetibus, & quomodo constituta est anima? omni ornatu spirituali privata est in pejora statu, quàm murus non calcinatus. Intra hortum, & videbis in illo tapetas cedrianas, loca, buxotam, vel aliarum arborum, ramis obducta, innumera vasa cum plantis pomorum aureorum, ibi cernes specum quandam maximo artificio ex lapidibus marinis, & conchyliis fabricatam, Pavimentum est encausto pictum, odor ingeleat plantæ in curvantur fructibus, in medio conspicies fontem ex candido alabastro, satyri, lapideis ornatos, tot cernis ibi aquarum ductus per tubos, & canales, ut omnes spectatores delectentur; sed dicite quæso, quid agitur cum anima illius nobilis? in quo statu est? ð Deus! est desertum sterile, vinea desolata, Dæmon illius curam gerit, non sunt ibi nisi urtica vitiorum, spinæ cuminum, plantæ peccatorum. nullus ibi cernitur flos prode virtutum, nullus fructus bonorum operum, nulla est ibi aqua divinæ gratiæ.

19. Nobilis ille habet equum vulgo *Stando pfero* duobus eum committit si quonibus omni sollicitudine possibili curandum. Omni die, mane & vespere eum strigili purgant, majori ei servantur curâ, quàm servantur tui Christiano, cincinni culpanur & capilli illigantur ligulis tericis, frontem ornant tidimiculâ in modum rosæ factâ, cuius limbis, & laciniis aurum, & argentum intertexta sunt; frenum, & sella pretiosissimè bombyce, & holoserico sunt picta, ita ut ingeniosa manus acupingens stupores artis, & patientiæ illis imprescent, sed anima, quam gubernat, quomodo se habet. O si Deus tibi illam videndam objiceret, quam videres eam miserram, & desolatam. Estne possibile quod magis ætatem parietes domus, terram horti, pellem bestiæ quam propriam animam. Audi Archi E-

piscopum Valentium: *Ecce curam habere de illius homo, de hereditate, de negotio, de familia, de iure quo in stabulo, & te ipsum solum negligo i tempore tam vilem æstimat, & sic parvipendit, ut non diu generis de te curam habeat? O anima misera, quid dicitur extra te vagaris effusa, & divisa per mundum, à te alienata. Recollege te, redi ad te, habita tecum, non si sicut oculus, qui cum omnia videt, seipsum non videt.*

Alexander Cardinalis Oliva opes vilipendens terrenas, sapius replicabat: *Alexander quid possi hac? continuo bona cælestia summasbat.* O Christiane, ad te ipsum revertete, & si baculos fuisti ex illis, qui neglexerunt & abierunt alius in villam suam, alius ad negotiationes suas. Nunc tempus est referendi gressus, & acceptandi invitationem, quam ego indignus servus Regis cælestis te invito: *Venite ad nuptias, quia parati sunt omnia.* Nuptias bonorum cælestium, quæ sunt veræ delitiæ animæ condemaatis. *Quidam.*

ALTERA PARS.

20. In pluribus locis sacre Scripturæ Deum suis operibus docuisse, ut cælestia teneret, spiritualia temporalibus præferamus invenio. An unquam observatis ordinem, quo Chronista Moyses insignem fabricam universi describit? *In principio creavit Deus calum & terram.* Ego hunc ordinem creationis consueti modo factum credo. In aliqua fabrica prius partes inferiores, dein altiores struantur. Prius fundamenta, dein muros, prius pavimentum, dein fornices. Moyses ergo dicere debuit. *In principio creavit DEUS terram, & calum,* quia terra est pars inferior, calum pars superior hujus palatii. Uicere aliquid possit Moyses observatis ordinem doctrinæ, quæ a dignioribus incipit.

Os aureum doctè respondet, calum pro anima, terram pro corpore creatam; docere ergo voluit commoda animæ commodis corpore præferenda. *Deus prater humanum morem suam prætercedit.* Deus prater humanum morem suam præcedit, prius calum extendit, postea terram, subternit, prius culmen, & postea fundamentum quis al. quid videt in hominum sandi operibus, nil tale unquam sui.

Sic etiam Theophylactus Antiochenus præter humanum morem suum, prius calum extendit, postea terram, subternit, prius culmen, & postea fundamentum quis al. quid videt in hominum sandi operibus, nil tale unquam sui.